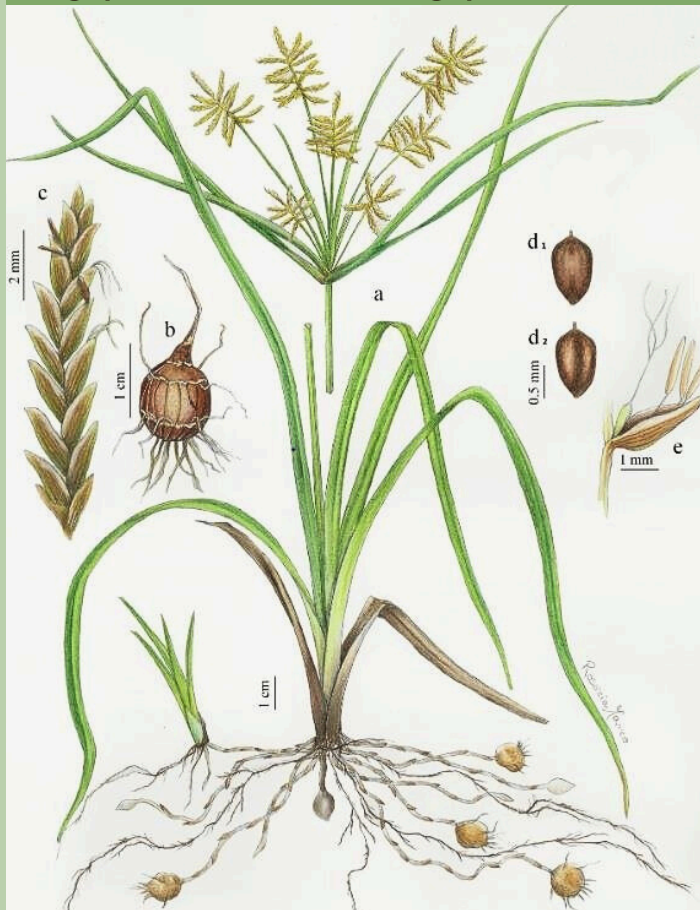

UŽITNA OSTRICA

Cyperus esculentus

Cyperaceae, *Cyperus*

OPIS RASTLINE

Užitni ostrici pogosto pravimo tudi šaš ali močvirska trava. Gre za travam podobno rastlino, ki jo prepoznamo po togih, svetlo zelenih listih in trirobnem stebelu, za razliko od trav, ki imajo okroglo steblo s kolenci. V višino zraste približno 60 cm, cvetovi so majhni, rumeni in združeni v socvetja. Rastline tvorijo v tleh podzemna stebela (rizome), na njihovem koncu se oblikujejo 1-2 cm veliki gomoljčki. Vznika v obdobju, ko so minimalne temperature tal med 7 in 10 °C (običajno je to po 1. marcu). Zaradi zgodnjega vznika ima do nastopa neugodnih rastnih razmer do jeseni (dolga rastna doba) velike možnosti za oblikovanja semena in gomoljčkov. Zgodnji vznik ji omogoča tudi večjo tekmovalnost z gojeno rastlino. Gre za trdovraten plevel, ki povzroča izgube v vseh kmetijskih panogah. Posebej problematično je zapleveljenje z užitno ostrico za kmetije, kjer gojijo zelenjavo. Ob veliki zapleveljenosti z užitno ostrico gojenje nekatere zelenjave sploh ni več možno. Pri pridelavi zelenjave na foliji rastline užitne ostrice prodrejo skozi folijo in tako ovirajo pridelavo gojenih rastlin. Ob prisotnosti 3 - 5 rastlin na kvadratni meter so vidne prve izgube pridelka. Literatura navaja, da užitna ostrica ob populaciji 30 rastlin na m² pri rastlinah z nizko tekmovalno sposobnostjo (zelenjava, sladkorna pesa, zelišča, začimbe) povzroča 10 - 15 % izgub, pri rastlinah s srednjo tekmovalno sposobnostjo (žita, krompir, ogrščica, grah, buče, lubenice, zelje) povzroča 5 - 10 % izgub in pri rastlinah z visoko tekmovalno sposobnostjo (koruza, sončnica, sirek) 1 - 3 % izgub.

Ostrice so gospodarsko pomemben plevel pri gojenju kmetijskih rastlin. Uspešno se razmnožujejo vegetativno (z gomoljčki) in tudi s semeni. Imajo zelo velik razmnoževalni potencial. Vegetativno razmnoževanje pospešujemo z uporabo strojev za obdelavo tal. K uspešnosti širjenja dodatno pripomore sposobnost ostric, da se uspešno obnovijo po mehanskih poškodbah. Ko na kmetijskih površinah razvijejo goste sestoje, povzročijo velike izgube pridelka. Zaradi hitrega širjenja ostrice in nizke učinkovitosti herbicidov ter pogostih pojavov odpornosti na herbicide, je pomembno pravočasno prepoznavanje in zgodnje ukrepanje. Užitna ostrica postaja zelo težko obvladljiv plevel, še posebej na vodovarstvenih območjih.

UKREPI

V Slovenijo smo z vnosom tujih rastnih substratov in okrasnih rastlin vnesli gomoljčke užitne ostrice. Z orodji za obdelavo tal jih raznašamo z njive na njivo. Nadzemni del rastline pozimi pomrzne, iz posameznega gomoljčka pa spomladi odžene nova rastlina. Po nekaj tednih poženejo podzemna stebela v lateralni smeri, na koncu teh se oblikujejo novi bazalni gomolji in nove mlade rastlinice. Proces se nadaljuje in v nekaj mesecih se lahko okoli enega samega prezimelega gomoljčka oblikuje cela preproga mladih rastlinic. Ključno je pravočasno prepoznavanje in odkrivanje manjših žarišč. Manjše, lokalne združbe je še možno obvladati s puljenjem ali izkopavanjem celih rastlin, vključno z rizomi in gomoljčki. Kopati je treba dovolj globoko, vsaj 25 cm, da se odstranijo vsi gomoljčki in vsaj toliko stran od rastlin. Izkopan material mora biti ustrezno uničen. S tem lahko omejimo širjenje na njivi. Med prehajanjem z ene na drugo kmetijsko površino je potrebno dosledno čiščenje strojev in opreme. Še posebno pozornost moramo nameniti strojem, ki si jih izposojamo med kmetijskimi gospodarstvi. Zaradi umikanja aktivnih snovi in omejene uporabe herbicidov na vodovarstvenih območjih, se užitna ostrica tam še uspešneje širi. Zato je pomembno, da smo pozorni in s pravočasnimi ukrepanji omejimo širjenje plevela. Ob odločanju za ukrepanje in pred uporabo herbicidov se posvetujte s strokovnjaki za varstvo rastlin iz Javne službe zdravstvenega varstva rastlin.

IHPS

Inštitut za hmeljarstvo
in pivovarstvo
Slovenije

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO**

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR**

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA**

Kmetijski
inštitut
Slovenije